

**УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ ЗА IX КЛАС  
(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА ПО РАМКОВИ УЧЕБНИ ПЛАНОВЕ  
ПО ЧЛ. 12, АЛ. 2, Т. 2, 3, 4, 22 ОТ НАРЕДБА № 4 ОТ 30 НОЕМВРИ 2015 Г. ЗА УЧЕБНИЯ ПЛАН)**

**КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА**

Тази учебна програма по *история и цивилизации* за IX клас е за обучение по рамкови учебни планове с интензивно изучаване на чужд език. Тя е синтез от учебните програми за VIII и за IX клас за обучение по рамкови учебни планове с разширено или без разширено и интензивно изучаване на чужд език. Съдържанието на общообразователната подготовка обхваща периода от XVI век до началото на XXI век. Едновременно с представянето на значимите политически, стопански, социални и културни процеси в Европа и в света съществено място е отделено на превратностите на българското историческо развитие. Чрез представяне на динамиката на процесите на Новото време и Съвременността се осмислят проекциите на значимите феномени на историческото развитие, формира се активно отношение към демократичните ценности на обществото. В процеса на обучение се затвърждават уменията за овладяване и прилагане на специфични техники на историческото познание, като акцентът е поставен върху уменията за учене, за развиване на критично мислене и самостоятелното обработване на информация, за изразяване на собствена позиция.

**ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ В КРАЯ НА КЛАСА**

| <b>ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ</b>                                   | <b>ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, ОТНОШЕНИЯ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I. Фундаментите на съвременния свят</b>                         | Открива връзката между политически, стопански, идейни и социални промени.<br>Описва основни политически възгледи и модели на управление.<br>Обяснява възникването и дейността на различни институции.<br>Прилага хронологични и/или пространствени ориентири при обяснение на териториални и/или обществени промени.<br>Определя мястото на България в значими исторически процеси.<br>Подбира и използва основни понятия при описание, сравнение и анализ на исторически събития и процеси.<br>Открива причини и последици. |
| <b>II. Национално и световно историческо и културно наследство</b> | Познава културни достижения от периода.<br>Обяснява традиции, принадлежащи на различни култури.<br>Открива синхронност или асинхронност в културното развитие на различните общества и дава примери за взаимни влияния.<br>Оценява значението на националните и европейските приноси в световното културно наследство.                                                                                                                                                                                                       |
| <b>III. Човекът в историята</b>                                    | Описва развитието на идеите за правата и свободите на гражданите в различните общества.<br>Представя различия в начините на живот и в ценностите на отделни общества.<br>Оценява идеи и действия на личности в историята.<br>Обяснява социални и икономически последици от открития в областта на науката, техниката и технологиите.<br>Обяснява значими проблеми в историческото развитие и ролята на човека за тяхното разрешаване.                                                                                        |
| <b>IV. Източници на историята</b>                                  | Извлича и интерпретира информация от писмени документи, карти, изображения, схеми, диаграми.<br>Проявява критично отношение при работа с различни исторически източници.<br>Разграничава исторически факти от интерпретациите за тях.<br>Създава писмен текст по зададен исторически проблем и/или върху исторически източници.<br>Търси, подбира и обработва информация с помощта на ИКТ по зададени показатели.                                                                                                            |

## УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

| Теми                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Очаквани резултати                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Нови понятия                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b><u>Тема 1. Въведение в Новото време</u></b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p><b>Използва</b> хронологични и пространствени ориентири при определяне на епохата на Новото време.<br/> <b>Разбира</b> основни характеристики на епохата.<br/> <b>Посочва</b> мястото на българите в историческите процеси на епохата.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p><b>Ново време</b></p>                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p><b><u>Тема 2. Началото на Новото време (XVI – XVII в.)</u></b><br/> <b><u>Акценти:</u></b></p> <p><b>2.1. Държавност и политики</b><br/> 2.1.1. Велики географски открития<br/> 2.1.2. Англия – ограничената монархия<br/> 2.1.3. Франция – абсолютната монархия<br/> 2.1.4. Русия при Петър I Велики<br/> 2.1.5. Османската империя (XVI – XVII век)</p> <p><b>2.2. Общество и идеи</b><br/> 2.2.1. Реформация и Контрареформация<br/> 2.2.2. Новата икономика<br/> 2.2.3. Новият човек<br/> 2.2.4. Всекидневието</p> | <p><b>Обяснява</b> причини и последици от Великите географски открития.<br/> <b>Открива</b> причини и последици от религиозните войни в Европа ( Франция, Англия, Свещена Римска империя).<br/> <b>Представя</b> политическата система на френския абсолютизъм.<br/> <b>Описва</b> животът във Версай по времето на Луи XIV.<br/> <b>Описва</b> установяването на парламентарната монархия в Англия.</p> <p><b>Представя</b> реформите на Петър I Велики в Русия.<br/> <b>Обяснява</b> връзката между балканските антиосмански въстания и войните на европейските държави с Османската империя.</p> <p><b>Представя</b> основни идеи на Новия човек (хуманизъм, индивидуализъм).<br/> <b>Разпознава</b> идеите на Реформацията чрез различни исторически източници.<br/> <b>Представя</b> идеите на Мартин Лутер.<br/> <b>Представя</b> основни възгледи на протестантството и католицизма.<br/> <b>Открива</b> причини и последици от преместването на</p> | <p><b>конкистадори</b><br/> <b>абсолютизъм</b><br/> <b>меркантилизъм</b><br/> <b>парламентарна монархия</b></p> <p><b>Реформация/Контрареформация</b><br/> <br/> <b>индулгенция</b><br/> <b>протестантство</b><br/> <b>пуритани</b><br/> <b>йезуити</b></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>2.3. Култура</b><br/> <b>2.3.1.Ренесансът в Европа</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>стопанския център на Европа.<br/> <b>Подбира и обработва</b> информация за исторически личности, събития и процеси чрез ИКТ.</p> <p><b>Свързва</b> представители на Ренесанса с техни произведения.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p><b>Ренесанс</b></p>                                                                                                                                        |
| <p><b><u>Тема 3. Векът на Просвещението (XVIIIв.)</u></b><br/> <b><u>Акценти:</u></b></p> <p><b>3.1. Държавност и политики</b><br/> 3.1.2. Създаване на САЩ<br/> 3.1.3. Френската революция от 1789 г.<br/> 3.1.1. Просветеният абсолютизъм</p> <p><b>3.2. Общество и идеи</b><br/> 3.2.1. Просвещението в Западна Европа<br/> 3.2.2. Балканското възраждане през XVIII век<br/> 3.2.3. Първа индустриална революция<br/> 3.2.4. Промени във всекидневието на хората</p> | <p><b>Разбира</b> основни характеристики на Просвещението.<br/> <b>Описва</b> особености на просветения абсолютизъм (Мария Терезия, Фридрих II, Екатерина II).<br/> <b>Посочва</b> причини и последици от Войната за независимост на САЩ.<br/> <b>Посочва</b> причини и последици от Френската революция (1789 г.)</p> <p><b>Свързва</b> основни представители на Просвещението (Джон Лок, Волтер, Монтескьо, Русо) с техните идеи.<br/> <b>Открива</b> идеи на Просвещението, залегнали в основата на Декларацията за независимост и Декларацията за правата на човека и гражданина.<br/> <b>Разбира</b> влиянието на Просвещението върху Балканското възраждане.<br/> <b>Установява</b> синхронност между идеите на Просвещението и възгледите на Паисий Хилендарски.<br/> <b>Дава примери</b> за открития и нововъведения – символи на Първата индустриална революция.<br/> <b>Извлича</b> информация от различни исторически източници за промени в обществото и всекидневния живот, резултат от индустриалната революция.<br/> <b>Подбира и обработва</b> информация за исторически личности, събития и процеси от Просвещението чрез ИКТ.</p> | <p><b>Просвещение</b></p> <p><b>просветен абсолютизъм</b><br/> <b>президентска република</b></p> <p><b>индустриална революция</b><br/> <b>урбанизация</b></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>3.3. Култура</b></p> <p><i>3.3.1. Новите стилове в архитектурата и изкуството</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p><b>Разпознава</b> различни стилове (класицизъм, барок)<br/> <b>Дава примери</b> за европейски влияния върху духовния живот на Балканите.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <p><b><u>Тема 4. Векът на национализма (XIX век)</u></b><br/> <b><u>Акценти:</u></b></p> <p><b>4.1. Държавност и политики</b><br/> 4.1.1. Франция и Европа в началото на XIX век<br/> 4.1.2. Създаване на национални държави<br/> 4.1.3. Гражданската война в САЩ<br/> 4.1.4. Международните отношения през XIX век<br/> 4.1.5. Османската империя и Източният въпрос<br/> 4.1.6. Възстановяване на българската държавност<br/> 4.1.7. Великите сили от втората половина на XIX век до навечерието на Първата световна война.</p> <p><b>4.2. Общество и идеи</b><br/> 4.2.1. Обществени движения и политически учения през първата половина на XIX век<br/> 4.2.3. Нации и национализъм в Европа<br/> 4.2.5. Втора индустриална революция<br/> 4.2.6. Модернизацията на всекидневието през XIX век</p> | <p><b>Описва</b> промените във Франция и Европа по времето на Наполеон I.<br/> <b>Представя</b> разположението на силите в Европа след Виенския конгрес.<br/> <b>Разбира</b> значението на революциите в Европа от 1848 г.<br/> <b>Обяснява</b> политиката на колониализъм и дава примери.<br/> <b>Посочва</b> причини и последици от Гражданската война в САЩ.<br/> <b>Обяснява</b> обединението на Италия и на Германия като проява на националната идея.<br/> <b>Дава примери</b> за създаването на самостоятелни държави на Балканите.<br/> <b>Открива</b> идеи на либерализма чрез Търновската конституция.<br/> <b>Разграничава</b> основни позиции на Великите сили по важни международни проблеми.</p> <p><b>Разграничава</b> идеите на консерватизма, либерализма, социализма и анархизма.<br/> <b>Оценява</b> идеи и действия на личности от епохата.<br/> <b>Дава примери</b> за българи, участвали в освободителните бори на други народи.<br/> <b>Открива</b> синхронност между идеите на Васил Левски за освобождение и бъдещо устройство на България и европейската национална идея.<br/> <b>Обяснява</b> значението на Втората индустриална революция за модернизация на обществото.<br/> <b>Посочва</b> основни белези на икономическото развитие чрез примера на САЩ и Западна Европа.<br/> <b>Дава примери</b> за новопоявили се движения и организации (на жените, синдикати).</p> | <p><b>национализъм</b><br/> <b>реставрация</b><br/> <b>статукво</b><br/> <b>империализъм</b></p> <p><b>Източен въпрос</b></p> <p><b>консерватизъм</b><br/> <b>либерализъм</b><br/> <b>капиталистическо стопанство</b><br/> <b>конкуренция</b><br/> <b>монопол</b><br/> <b>пролетариат</b><br/> <b>социализъм</b><br/> <b>анархизъм</b></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>4.3. Култура</b><br/> 4.3.1. Нови художествени стилове<br/> 4.3.2. Открития и нововъведения</p>                                                                                                                                                                                                                                              | <p><b>Дава примери</b> за контрасти в начина на живот на основните социални групи в индустриалното общество.<br/> <b>Извлича</b> информация от статистически данни за промените в икономиката и обществото.<br/> <b>Посочва</b> нови форми на развлечения.<br/> <b>Разбира</b> значението на възстановяването на олимпийското движение.</p> <p><b>Свързва</b> произведения със съответните им художествени стилове: романтизъм, реализъм, импресионизъм, експресионизъм.</p> <p><b>Дава примери</b> за открития и нововъведения, допринесли за подобряване на живота на хората.<br/> <b>Подбира и обработва</b> информация чрез ИКТ за културните постижения от XIX век.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p><b><u>Тема 5. Въведение в Съвременността</u></b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p><b>Използва</b> хронологични и пространствени ориентири при определяне на съдържанието на Съвременната епоха.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p><b>Съвременност</b></p>                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b><u>Тема 6. Светът от Първата световна война до 1945 г.</u></b><br/> <b><u>Акценти:</u></b></p> <p><b>6.1. Държавност и политики</b><br/> 6.1.1. Блоково обособяване в навечерието на Първата световна война<br/> 6.1.2. Първа световна война<br/> 6.1.3. Участие на България в Първата световна война<br/> 6.1.4. Версайско-Вашингтонска</p> | <p><b>Представя</b> по зададени показатели двата военнополитически блока в началото на XX в.<br/> <b>Открива</b> причини и последици от Първата световна война.<br/> <b>Прилага</b> пространствени ориентири при проследяване основни етапи на военни действия по време на Първата световна война.<br/> <b>Познава</b> Версайско-Вашингтонската система от мирни договори.<br/> <b>Представя</b> промени в политическата карта на Европа след Първата световна война.<br/> <b>Проследява</b> с помощта на карта промените в границите на България след Първата световна война.<br/> <b>Разбира</b> особеностите на демократичния политически</p>                             | <p><b>болшевизъм</b><br/> <b>националсоциализъм</b><br/> <b>фашизъм</b><br/> <b>диктатура</b><br/> <b>авторитаризъм</b><br/> <b>франкизъм</b></p> <p><b>ревизионизъм</b><br/> <b>реваншизъм</b><br/> <b>пацифизъм</b><br/> <b>изолационизъм</b></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>система</p> <p>6.1.5. <i>Международните отношения след Първата световна война</i></p> <p>6.1.6. <i>Франция, Великобритания и САЩ между двете световни войни</i></p> <p>6.1.7. <i>От Русия към СССР</i></p> <p>6.1.8. <i>Фашизмът в Италия</i></p> <p>6.1.9. <i>Националсоциализмът в Германия</i></p> <p>6.1.10. <i>България между двете световни войни</i></p> <p>6.1.11. <i>Авторитарни режими на Балканите</i></p> <p>6.1.12. <i>Гражданската война в Испания</i></p> <p>6.1.13. <i>Международни отношения в навечерието на Втората световна война</i></p> <p>6.1.14. <i>Втората световна война (1939 – 1945 г.)</i></p> <p>6.1.15. <i>Участието на България във Втората световна война</i></p> | <p>модел чрез примера на САЩ, Франция и Великобритания.</p> <p><b>Обяснява</b> причини за появата на тоталитарни режими.</p> <p><b>Попълва</b> в таблица по зададени показатели основни характеристики на болшеvizма, фашизма, националсоциализма.</p> <p><b>Описва</b> основни тенденции на българския политически живот между двете световни войни.</p> <p><b>Разбира</b> особеностите на авторитарния политически модел чрез примера на франкизма и режимите в балканските държави между двете световни войни.</p> <p><b>Оценява</b> идеи и действия на държавници на демократична, авторитарна, тоталитарна държава.</p> <p><b>Открива</b> причини и последици, свързани с Гражданската война в Испания.</p> <p><b>Посочва</b> причините за неуспеха на опитите на западните демокрации за запазване на мира.</p> <p><b>Представя</b> политиката на сближение между Германия и СССР.</p> <p><b>Прилага</b> пространствени ориентири при проследяване основни етапи на военни действия по време на Втората световна война.</p> <p><b>Характеризира</b> като геноцид политиката на Холокост, провеждана от нацистка Германия.</p> <p><b>Представя</b> принципи на Атлантическата харта.</p> <p><b>Попълва</b> в таблица основни решения от срещите на лидерите на Антихитлеристката коалиция (Техеран, Москва, Ялта, Потсдам).</p> <p><b>Обяснява</b> избора и действията на България във войната.</p> <p><b>Оценява</b> като проява на гражданско поведение спасяването на българските евреи през Втората световна война.</p> <p><b>Дава примери</b> за легална и нелегална съпротива срещу прогерманската политика на режима в България.</p> <p><b>Представя</b> с помощта на ИКТ участието на България в победата над хитлеристка Германия.</p> | <p>гражданска война</p> <p>расизъм</p> <p>аншлус</p> <p>геноцид<br/>Холокост<br/>антисемитизъм</p> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>6.2. Общество и идеи</b><br/> 6.2.1. Икономическо развитие на държавите с демократичен тип управление<br/> 6.2.2. Икономическо развитие на държавите с тоталитарно управление<br/> 6.2.3. Световната икономическа криза 1929 – 1933 г.<br/> 6.2.4. Промени в обществото в периода между двете световни войни</p> <p><b>6.3. Култура, наука и технологии</b><br/> 6.3.1. Култура и пропаганда между двете световни войни<br/> 6.3.2. Масовата култура</p> | <p><b>Обяснява</b> понятието „средна класа“ чрез примера на Великобритания и САЩ.<br/> <b>Описва</b> стопанските преобразувания в СССР (НЕП).<br/> <b>Представя</b> новата роля на държавата в икономиката чрез примера на фашистка Италия и нацистка Германия.<br/> <b>Дава</b> примери за политически и социални конфликти и противопоставяния в България.<br/> <b>Открива</b> причини за Световната икономическа криза (1929-1933).<br/> <b>Дава примери</b> за мерки на „Новия курс“ в САЩ.<br/> <b>Представя</b> с помощта на ИКТ постижения на личности, организации и движения за граждански и социални права.<br/> <b>Представя</b> с помощта на ИКТ различия във всекидневието на хората в града и селото по зададени показатели.</p> <p><b>Свързва</b> произведения на изкуството със съответните им направления: абстракционизъм, сюрреализъм, кубизъм.<br/> <b>Дава примери</b> за влияния на модерните художествени стилове върху българската литература, изкуство и архитектура.<br/> <b>Посочва</b> примери за използване на изкуството за пропагандни цели.</p> | <p><b>нова икономическа политика (НЕП)</b><br/> <b>национализация</b><br/> <b>коллективизация</b><br/> <b>„Голямата депресия“</b><br/> <b>автаркия</b></p> |
| <p><b><u>Тема 7. Светът след 1945 г.</u></b><br/> <b><u>Акценти:</u></b></p> <p><b>7.1. Държавност и политики</b><br/> 7.1.1. „Студената война“<br/> 7.1.2. Международни организации<br/> 7.1.3. Деколонизация<br/> 7.1.4. Държави с демократично управление<br/> 7.1.5. Източният блок</p>                                                                                                                                                                    | <p><b>Характеризира</b> Нюрнбергския процес като първи международен съд за престъпления срещу човечеството.<br/> <b>Описва</b> процеса на възстановяване на демокрацията чрез примера на Франция и Италия.<br/> <b>Познава</b> основните проявления на „Студената война“.<br/> <b>Обяснява</b> процесите на деколонизация.<br/> <b>Представя</b> основните клаузи на подписания от България Парижки мирен договор (1947 г.)<br/> <b>Описва</b> процеса на преход на България от „народна демокрация“ към сталински модел на управление.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p><b>„Студена война“</b><br/> <b>„желязна завеса“</b><br/> <br/> <b>деколонизация</b><br/> <br/> <b>„народна демокрация“</b><br/> <b>приватизация</b></p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>7.1.6. Краят на тоталитарните режими в Източна Европа</p> <p>7.1.7. Изграждане на обединена Европа</p>                                                                                                                                                                             | <p><b>Обяснява</b> опитите за реформиране на комунистическия модел чрез примера на Унгария, Чехословакия, Полша.</p> <p><b>Свързва</b> идеи и действия на политически лидери на САЩ, Великобритания, Франция, СССР, България.</p> <p><b>Посочва</b> последици от промените в СССР и държавите в Източна Европа.</p> <p><b>Представя</b> развитието на идеята за обединена Европа.</p> <p><b>Свързва</b> правата на гражданите на Европейския съюз с институциите, които ги защитават.</p> <p><b>Познава</b> права и задължения на гражданите на Европейския съюз.</p> <p><b>Представя</b> с помощта на ИКТ процесите на разширяване на Европейския съюз и евроинтеграцията на България.</p> <p><b>Извлича</b> информация от документи на различни международни организации (ООН, НАТО, СИВ, Варшавски договор, ЕС).</p> | <p>„нежна революция“</p> <p>плурализъм</p> <p>разведряване</p>                      |
| <p>7.2. <b>Общество и идеи</b></p> <p>7.2.1. Икономически модели в Европа</p> <p>7.2.2. Икономическо развитие на САЩ, Китай и Япония.</p> <p>7.2.3. Преход от планова към пазарна икономика на държавите от Източния блок</p> <p>7.2.4. Животът на хората в съвременното общество</p> | <p><b>Посочва</b> действия за преодоляване на следвоенната обществена, политическа и икономическа криза в Източна и Западна Европа, САЩ, Китай и Япония.</p> <p><b>Обяснява</b> трудностите при прехода от планова към пазарна икономика в държавите от Източния блок.</p> <p><b>Дава примери</b> за масови обществени движения (младежки, антивоенни, за граждански права).</p> <p><b>Описва</b> ролята на жената в съвременния свят.</p> <p><b>Посочва</b> открития и нововъведения, подобрили начина на живот на хората.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>планова икономика</p> <p>пазарна икономика</p> <p>сегрегация</p> <p>дисидент</p> |
| <p>7.3. <b>Култура, наука и технологии</b></p> <p>7.3.1. Ролята на технологиите върху живота на хората</p>                                                                                                                                                                            | <p><b>Описва</b> влиянието на интернет и социалните глобални мрежи върху общуването между хората.</p> <p><b>Дава примери</b> за промени в развлеченията под въздействие на</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                     |

|                                                                              |                                                                                                                                                                                              |            |
|------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7.3.2. Световните постижения в областта на културата, науката и технологиите | технологииите.<br><b>Дава примери</b> за българи със световни постижения в областта на културата, науката и спорта.<br><b>Представя</b> с помощта на ИКТ постиженията на световната култура. | попкултура |
|------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|

## ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

|                                             |               |
|---------------------------------------------|---------------|
| <b>За нови знания</b>                       | <b>до 60%</b> |
| <b>За упражнения и практически дейности</b> | <b>до 22%</b> |
| <b>За обобщение и преговор</b>              | <b>до 12%</b> |
| <b>За контрол и оценка</b>                  | <b>до 6%</b>  |

## СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценяването на постиженията на учениците отразява равнището на достигане на очакваните резултати в учебната програма. То отчита динамиката в различните сфери на познавателната им дейност (усвояване и преработване на информация, прилагане на знания и умения, формиране на компетентности, оценъчни дейности и др.). Поради спецификата и разнообразния характер на очакваните резултати при оценяването могат да се използват различни методи и средства за проверка и оценка.

Учениците трябва предварително да са информирани за критериите и системата за оценяване на постиженията им.

Съотношение при формиране на срочна и годишна оценка:

|                                                                                                                      |            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Текущи оценки (от устни, от писмени, от практически изпитвания)</b>                                               | <b>50%</b> |
| <b>Оценки от контролни работи</b>                                                                                    | <b>25%</b> |
| <b>Оценки от други участия ( работа в час, изпълнение на домашни работи, на упражнения, работа по проекти и др.)</b> | <b>25%</b> |

## ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

### 1. Дейности, които могат да се реализират в класната стая, както и такива, които се реализират извън училище

| ДЕЙНОСТИ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| В КЛАСНАТА СТАЯ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | ИЗВЪН УЧИЛИЩЕ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>Участие в ролеви и симулативни игри.</p> <p>Изработване на мултимедийни презентации.</p> <p>Изработване на хронологични таблици, линии на времето. схеми, диаграми по зададени показатели.</p> <p>Участие в дискусии и дебати по важни исторически теми.</p> <p>Работа с разнообразни източници на информация: исторически справочници, интернет, художествена литература.</p> <p>Работа в екип по предварително зададени задачи за проучване.</p> <p>Участие в разработване на учебни проекти.</p> <p>Изработване на портфолио.</p> | <p>Организиране на учебни екскурзии</p> <p>Посещение на музеи и музейни сбирки от национално и регионално значение.</p> <p>Работа в библиотека.</p> <p>Посещение на архив.</p> <p>Използване на информация от интернет за проучвателска и изследователска дейност, свързана както с конкретното учебно съдържание, така и за изучаването на родния край.</p> <p>Провеждане на интервюта и анкети.</p> <p>Запознаване с органи на местната и централна власт.</p> |

### 2. Междупредметни връзки, насочени към придобиване на ключови компетентности:

| КЛЮЧОВИ КОМПЕТЕНТНОСТИ                              | МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Компетентности в областта на българския език</p> | <p><b><u>Български език:</u></b></p> <p>Знание за основните видове устно взаимодействие.</p> <p>Умение за критическо четене и писане.</p> <p>Отношение на предразположеност към критичен и конструктивен диалог.</p> <p>Използва знания за анализ на различни видове текст.</p> <p>Развива умения за събиране, обработване и структуриране на информация.</p> <p>Развива умения за разграничаване и осмисляне на информация от различни видове текст.</p> <p>Използва знания и развива умения за изготвяне на отговор на исторически въпрос в писмена и устна форма.</p> |

|                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                              | <p>Използва знания и развива умения за изготвяне на съобщение, доклад, презентация.</p> <p>Развива умения за използване на литературни произведения като исторически източник.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Умения за общуване на чужди езици</b>                                                                     | <p><b><u>Чужди езици:</u></b></p> <p>Чрез използваните понятия от чужд произход обогатява езиковата си култура.</p> <p>Отношение към културното многообразие и межкултурното общуване.</p> <p>Използва знания и развива умения за четене, разбиране и писане на текст на чужд език.</p> <p>Развива умения за общуване на чужди езици.</p> <p>Формира умение и отношение за межкултурно общуване.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите</b> | <p><b><u>Математика:</u></b></p> <p>Развива умения за построяване и разчитане на графика.</p> <p>Развива умения за търсене на белези за еднаквост и съпоставимост на фигури.</p> <p>Развива умения за изработване на линия на времето, схема, диаграма, таблица.</p> <p>Използва знания за постиженията и приложението на технологиите.</p> <p><b><u>Природни науки:</u></b></p> <p>Знание за напредъка, ограниченията и рисковете от технологиите в обществото.</p> <p>Умение за разбиране на промените, причинени от човека вследствие развитието на природните науки и технологиите.</p> <p>Умение да се разпознават основните характеристики на научното търсене и умение да се съобщават заключенията и разсъжденията, които довеждат до тях.</p> <p>Отношение на уважение към истината и желание да се търсят аргументи и да се оценява тяхната валидност.</p> |

|                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Дигитална компетентност</b></p> | <p><b><u>Информационни технологии:</u></b><br/> Знание за основни компютърни програми за обработка на текстове, създаване на електронни таблици, бази данни, съхраняване и управляване на информация.<br/> Умения да се използват инструменти за създаване и представяне на информация.<br/> Умения при обработка на информация по различни исторически теми чрез използването на текстообработващи програми.<br/> Умения за работа с Power Point и изработване на презентации.<br/> Умения за критично осмисляне и отношение към информацията от различни медии.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <p><b>Умения за учене</b></p>         | <p><b><u>Български език и литература и информационни технологии:</u></b><br/> Използва знания и развива умения по езикова грамотност и дигитална компетентност.</p> <p><b><u>География и икономика:</u></b><br/> Развива умения за работа с различни видове карти.<br/> Ориентиране в динамично променящите се граници на европейските държави.<br/> Използва знания за политическата организация на обществото, за световното стопанство, за световни и регионални организации<br/> Прилага знания, като използва понятия, които са общи за двата предмета.</p> <p><b><u>Изобразително изкуство:</u></b><br/> Развива умения за наблюдение, извличане на информация и съставяне на описание, на устен или писмен отговор върху произведения на изкуството (картина, карикатура) като исторически източник.<br/> Развива умения за свързване на текст и изображение.<br/> Утвърждава като част от активния речник понятия като композиция, фон, палитра и др.</p> |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                             | <p><b><u>Философия:</u></b><br/>         Умение да оценява собствената си работа, както и да търси съвети и подкрепа, когато е необходимо.<br/>         Отношение на положителна нагласа, която включва мотивацията и увереността да се постоянства и успява в ученето в хода на човешкия живот.<br/>         Прилага знания, като използва понятия, които са общи за двата предмета.<br/>         Използва знания и развива умения за критично осмисляне на информация.<br/>         Използва знания за различните видове власт, институции, модели на управление, правата на човека и задълженията на гражданите</p> |
| <b>Социални и граждански компетентности</b> | <p><b><u>Български език и литература:</u></b><br/>         Формира отношение към етичните кодекси и кодекси на поведение, общоприети в различните общества и обществени среди.</p> <p><b><u>География и икономика:</u></b><br/>         Знания за европейската интеграция, цели и структура на Европейския съюз.<br/>         Знания за мястото на България в процесите на евроинтеграцията</p>                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Инициативност и предприемчивост</b>      | <p><b><u>Философия:</u></b><br/>         Знание за компетентността, която включва творчество, новаторство, поемане на рискове, както и способността да се планират и управляват проекти.<br/>         Умение за способността да се работи както индивидуално, така и в сътрудничество с групи. Основно значение има умението да се преценяват и откриват собствените силни и слаби страни, да се оценяват и поемат рискове, когато е оправдано.</p>                                                                                                                                                                    |

|                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество</b></p>                       | <p><b><u>БЕЛ и изкуства:</u></b><br/> Развива умения за разбиране и оценяване на историческата стойност на българското и европейското културно наследство.<br/> Развива чувство за идентичност и разбиране на многообразието на културното и творческото изразяване.</p>                 |
| <p><b>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</b></p> | <p><b><u>География и икономика:</u></b><br/> Изгражда разбиране за единство на околна среда, бит и всекидневие на хората.</p> <p><b><u>Биология и здравно образование:</u></b><br/> Знание за здравословен начин на живот и развиване на умение за подкрепа на устойчивото развитие.</p> |